

Baka István: Toldi

2015. január 21., 15:17, 732. szám

Oly sűrű lett az alkony mint a kása
mit angyalok kavarnak szorgosan
felhők fehérítő lisztjével berántva
tömegkonyhának látom most Uram
a Mennyedet egy bádogperemű ho-
rizontnyi éj jut itt mindenkinek
bár kevesebb a zsírja mint a hűhó
mivel odalőkik s nyúlós-hideg
mire élém kerül de híján jobbnak
a lelke ebből is bevacsorál
és aszújától álomi boroknak
szám szélén csordul édesen a nyál
a telihold-malomkő feldereng még
vér- és velő-szennyel de engemet
nem büntudat gyötör kegyetlen eszmék
feszítik próbatétre szívemet
s közben fölöttem címert festegetve
sárkányt levágott félkart karddal és
bíbor lángnyelveket formáz az este
heraldika talán ez az egész
világ s behorpadt pajzsa bár a Naprend-
szernek de mégis acélsisakom
részén át nézem lándzsáját szegezve
hogyan támad rám naponta új napom
bár fröcsköltem volna szét a Tejúton
a Bence-hozta sárga aranyat
a csillagokat s nem kellene folyton
bizonygatnom vitézi voltomat
megfékezni a megvadult bikákat
itt méltóbb dolgom amúgy se leszen
odalőkik jutalmul majd a májat
s híg angyal-kásám feltétellel eszem

Egészen különleges képvilágú vers az itt olvasható Baka István-költemény. A címe pedig kétségkívül figyelemfelkeltő. Vajon miféle Toldiról lehet szó ebben a versben? – tesszük föl a kérdést, amint rápillantunk a címére –, csak nem a jól ismert Arany János-féle elbeszélő költemény főhőséről kíván szólni a neves XX. századi költőnk? De igen, Baka István újrakölti a közismert történet és Toldi Miklós életének némely epizódját. Ez mindjárt az első versszakokból kiderül. De valamennyi ismert jelenet és kép Baka István saját költői módszere szerint szerveződik újra: Toldi Miklós elbujdosásából s éhségéből kiindulva például kozmikussá tágított tömegkonyhának látja az Úr mennyországát, és hereldikának, azaz címertannak az egész világot, a Naprendszert magát. Ilyen látás szerint elevenedik föl újra a Toldi Miklós által eldobott malomkő, a megfékezett vad bika, a jutalmul Miklós elé dobott máj, vagy a rendkívül rokonszenves Bence szolga. S nem kevésbé az a felejthetetlen kép az eredeti mű negyedik énekéből, amint – Arany János szavaival – „Tiszta nyál csordult ki Toldi szája végén”, miután „elbujdosásában” végre jóllakott a Bence által hozott hazai cipóval, és kedvére ivott a jóféle hazai borból...